

Sivistyslautakunta

Päätöspäivämäärä 10.06.2026 § 56

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 10.06.2026

§ 56

Valtuustoaloite: Yläkoulun opettajien valvonta-ateriaedun laajentaminen ja yhteisruokailun mahdollisuuksien selvittäminen

5421/00.01.01.03/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

opetus- ja kasvatusjohtaja Virve Jämsén, p. 044 716 1328

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

sivistysjohtaja Mäkelä Mikko

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Perusteluosa

Kokoomuksen valtuustoryhmä ym. allekirjoittajat 15.12.2025:

”Yläkoulun opettajien valvonta-ateriaedun laajentamisen ja yhteisruokailun mahdollisuuksien selvittämisestä

THL:n Kouluterveyskyselyn (2025) mukaan vain 46 prosenttia lahtelaisista 8.–9.

luokan oppilaista syö koululounasta päivittäin. Lisäksi vain 38 prosenttia oppilaista pitää koululounasta maultaan hyvänä ja 54 prosenttia syö aamupalaa joka arkiamu.

Tulokset herättävät huolta nuorten ravitsemuksesta, jaksamisesta, oppimisesta ja kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista. Samanaikaisesti 14 prosenttia oppilaista kokee

yksinäisyyttä, vaikka 59 prosenttia kokee, että opettajat ovat kiinnostuneita oppilaiden kuulumisista.

Yhteinen ruokailu on merkittävä osa koulupäivää paitsi ravitsemuksen, myös vuorovaikutuksen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden näkökulmasta. Lisäksi useampien aikuisten läsnäolo isoissa ruokaloissa vähentää sotkemista ja muuta mahdollista häiriökäyttäytymistä. Yläkoulussa opettajien osallistuminen ruokailuun oppilaiden kanssa on kuitenkin usein vähäistä, mikä heikentää mahdollisuuksia ohjata oppilaita säännölliseen kouluruokailuun sekä luontevaan arjen kohtaamiseen.

Lahden kaupungin strategiassa asetetaan tavoitteiksi, että jokaisella oppilaalla on ystävää, oppimistulokset paranevat ja henkilöstö voi hyvin. Lisäksi Lahden tavoitteena on olla osallisuuden ja vuorovaikutuksen suunnannäyttävä sekä houkutteleva työnantaja. Opettajien mahdollisuus ruokailla yhdessä oppilaiden kanssa tukisi näitä tavoitteita vahvistamalla yhteisöllisyyttä, lisäämällä oppilaiden hyvinvointia sekä tukemalla opettajien työssäjaksamista.

Tällä hetkellä yläkoulun opettajien valvonta-ateriaetu on rajallinen eikä aina mahdollista opettajien osallistumista ruokailuun. Tämän vuoksi on perusteltua selvittää, voitaisiinko opettajille myöntää nykyistä laajempi esimerkkiateriaetu tai kehittää käytäntöjä, joissa opettajat voisivat säännönmukaisesti viedä oppilasryhmänsä syömään oppitunnilta ja ruokailla yhdessä heidän kanssaan.

Esitämme, että Lahden kaupunki selvittää mahdollisuudet laajentaa yläkoulun opettajien valvonta-ateriaetua tai muutoin kehittää toimintamalleja, jotka mahdollistavat opettajien ja oppilaiden yhteisen ruokailun osana koulupäivää.”

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Valvonta-ateriaetuuden laajentamista yläkoulun opettajille on selvitetty lukuvuoden 2025–2026 aikana yhdessä rehtoreiden kanssa. Tavoitteena on, että valvonta-

ateriaetus laajennetaan koskemaan kaikkia yläkoulun opettajia kaikissa yläkouluissa 1.8.2026 alkaen. Osa kouluista on pystynyt laajentamaan etuutta jo keväällä 2026 (viikosta 10 alkaen), mutta kaikissa kouluissa laajentaminen kesken lukuvuoden ei ollut mahdollista, koska lukujärjestyksiin ei voitu tehdä tarvittavia muutoksia. Osassa kouluista oppilasryhmiä on viety ruokailemaan opetuksen yhteydessä jo useamman lukuvuoden ajan, mutta valvonta-ateriaetus on tähän asti kohdentunut yläkouluissa vain muutamalle valvovalle opettajalle ruokailuvuoroa kohden.

Aineenopettajajärjestelmässä yhteisruokailun toteuttamista haastaa myös tulevana lukuvuonna se, ettei opettajalle aina jää mahdollisuutta ruokailla ryhmän kanssa, jos seuraava oppitunti alkaa välittömästi ruokailun jälkeen. Rehtoreiden kanssa on kuitenkin linjattu (rehtorikokous 9.4.2026), että jokainen yläkoulun ryhmä viedään kouluruokailuun päivittäin ja opettaja osallistuu ruokailuun ryhmän kanssa silloin, kun se lukujärjestyksen ja valvontajärjestelyjen puitteissa suinkin on mahdollista. Toimenpiteet edistävät Lahden kaupungin strategian tavoitteiden saavuttamista; oppilaiden ruokailuun osallistumisen tukeminen vahvistaa koulupäivän aikaista hyvinvointia ja oppimisen edellytyksiä. Yhtenäiset käytännöt ja aikuisten määrän lisääminen ruokailutilanteissa tukevat osaltaan myös työrauhaa.

Valvonta-ateriaetuuden laajentamisen lisäkustannuksen arvioidaan olevan noin 100 000 euroa vuodessa nykyiseen kustannustasoon verrattuna. Lisäksi syötyjen aterioiden määrän lisääntyminen kasvattaa ateriapalveluihin tarvittavaa määrärahaa.

Valvonta-ateriaedun laajentamisen edellyttämää lisämäärärahaa ei ole varattu talousarvioon 2026, eikä siten ole huomioitu perusopetuksen vuoden 2026 käyttösuunnitelmassa. Esitettyjen toimenpiteiden toteuttamiseksi tulee vuoden 2027 käyttösuunnitelmaan varata 100 000 euroa valvonta-ateriaedun laajentamiseen sekä 200 000 euroa ateriapalveluihin syötyjen aterioiden määrän lisääntymisen (10 %) johdosta.

Sivistyslautakunta

Päätöspäivämäärä 10.06.2026 § 56

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Lautakunta: kh

Kh: kv

Kv: ote kopa talouspalvelut (mikäli on talousarviovaikutteinen aloite)